

I. Lajos (1342-1382)

Gazdaságpolitika

Károly Róbert szilárd országot, megalapozott királyi jövedelmeket hagyott fiára I. (Nagy) Lajosra. Lajos gazdaságpolitikájában apja nyomdokain haladt. Fejlesztette a külkereskedelmet, a német és cseh kereskedőknek vámkedvezményeket adott és igyekezett Velence monopóliumát megtörni. Ösztönözte a városfejlődést is. Kassának árumegállító jogot adott, Pozsonyt felmentette a harmincad fizetése alól, Bártfának szabad királyi városi jogot adományozott. Támogatta a céhek szerveződését. A bérleti rendszert viszont megszüntette, a királyi kamarák élére hivatalnokokat állított. Az adó beszedését az egész országban a kamarahaszna ispánra bízta.

Az 1351-es törvények

Uralkodásában a bárók ellen a kis- és középbirtokos nemesség volt a természetes szövetségese, ezért őket is támogatta. Ezt a törekvést láthatjuk az 1351-ben hozott törvényeiben is. Az ősiség törvényében megszüntette az Aranybulla szabad birtokrendelkezési jogát, és bevezette a nemesi földek elidegeníthetlenségét. Oldalági rokon hiányában az aviticitas (ősiség) alapján a birtok visszaszállt a királyra. Egységesítette a jobbágyok terményjáraadékát és bevezette a kilencedet. Ez szintén a kis- és középbirtokosoknak kedvezett, így a bárók kevésbé tudták a munkaerőt elcsábítani. Végül kodifikálta az Aranybullában lefektetett nemesi jogokat (az egyazon nemesi szabadság elveit).

Külpolitika

Nagy Lajos külpolitikája szinte minden irányban aktív volt. Öccsének, Andrásnak meggyilkolása (1345) miatt kétszer is vezetett hadjáratot Nápolyba. Mindkétszer bevette a várost, ám megtartani nem tudta. A nápolyi trónt azonban unokaöccsének, Durazzói Károlynak 1381-ben megszerezte. A Balkánon a tengerparti terjeszkedés akadálya Velence volt. Az 1356-ban meginduló harcok Lajos sikereit hozták, az 1358-as zárai békében Velence lemondott a dalmát kikötőkről. Az 1378-ban megindult második háborút a torinói béke zárta 1381-ben, hasonló feltételekkel. 1359 után Észak-Szerbia Magyarország hűbéresévé vált, Észak-Bulgáriát pedig egy időre tartományként az országhoz csatolta. A legtöbb gondot a román vajdaságok okozták. Harcolt Bogdán moldvai vajda ellen, Havasföld pedig még a törökkel is összefogott Magyarország ellen. 1375-ben így került sor az első magyar-török összecsapásra. Lajos legnagyobb külpolitikai sikere, hogy örökösödési szerződés útján megszerezte a lengyel trónt (1370-ben). A trón egyben új hadszínteret is nyitott, mégpedig a litvánokkal szemben. Jó viszonyt alakított ki a német-római császárral, illetve cseh királlyal, IV. Károllyal, akinek a fiának, Zsigmondnak ígérte leányát, Máriát.

Ajánlott irodalom:

Bertényi I.: Nagy Lajos király Bp., 1989.

Dercsényi D.: Nagy Lajos kora (reprint) Bp., 1990.

Draskóczy I.: A lilium jegyében (Magyarország krónikája sorozat) ADAMS Kiadó, 1992.